

KJAK

Líkasæla hóttir lundan

Støðan hjá lundastovninum er farin frá at vera ring til at vera hættislig orsaka av lundafleygi. Hóast hetta, nokta myndugleikarnir at friða lundan

Sjúrður Hammer og Jens-Kjeld Jensen

Eftir nógvar áheitanir frá serkønum og náttúruverjustovnum bleiv spurningurin um at friða lundan tikin upp í tinginum í 2012. Avgerð bleiv tó tikin um ikki at friða lundan í øllum landinum, men heldur at lata tað upp til einstøku økini at friða hann so nóg og leingi, sum tey ynsktu. Hetta merkti, at nakrar kommunur valdu at friða lundan í eitt ávíst áramál, aðrar í eitt ár í senn, og uppaftur aðrar valdu ikki at friða hann, men fremja heldur sokallaða vísindaliga royndarveiðu.

Í Nólsoy er loyvt at fleyga lunda, tí grannastevnuviðtøkan í 2013 um friðing ikki var gjørd undir røttum fortreytum, og tí ikki er galdandi. Landsstýrið veit hetta, og tí elvir tað til enn størri undran, at viljin til at bjarga einum ikoni í føroyskari náttúru, ikki er til staðar hjá landsins hægstu avgerðartakarum. Vit vilja við hesum vísa á, at stovnurin er so illa fyri, at um bert fáir mans fara út at fleyga lunda í Nólsoy, kann tað fáa sera álvarsligar avleiðingar fyri lundastovnin, og at einasti háttur at bjarga stovninum er at friða lundan, geva tol og fara undir skynsama og burðardygga fleyging, um vend kemur í, og stovnurin gongur upp. Undir ongum umstøðum kann talan um fleyg, fyrr enn lundin hevur fingið pisur í í minsta lagi 3 ár á rað.

Um vit aftur taka Nólsoy sum dømi, visir nýggjasta stovns-

metingin frá 1997 at tað vóru umleið 35-50.000 lundapør á oynni. Tað er greitt, at stovnurin er minkaður munandi og at so at siga ongin pisa er komin undan seinastu 13 árin. Ein varlig meting vildi verið ein minking á 3% um árið, sum svarar til at stovnurin móguliga liggur um 20-28.000 pør í Nólsoy í dag. Um bara 20 mans fara á fleyg og fáa millum 50-100 lundar hvør, er hetta millum 3-5% av bústovninum. Hetta er ikki burðardygt og merkir, at stovnurin fer at taka longri tíð at koma fyri seg, um umstøðurnar við føðini gerast betri í framtíðini.

Vit halda ikki, at vit longur kunnu góðtaka, at mangul uppá

neyva vitan skal verða orsök til onki at gera. Hóast vit hava roynt at funnið skilagóðar frágreiðingar uppá manglandi handling í landsstýrinum, kemst eftirhondini illa uttan um niðurstøðuna, at tey sum nú sita við maktini hava ein ekstremt líkasælan hugburð til náttúruviðurskipti í Føroyum, og tað kann tykjast sum einastu tilráðingar frá náttúruuserfrøðingum, sum fiskimálaráðið hevur lurtað eftir, vóru tær sum søgdu, at vit kundu fiska meir makrel. Vanlagnan hjá sjófuglinum og føroysku náttúruni annars er tann, at hon ikki kann seljast og avreiðast á ein líka lættan hátt sum tilfeingi í sjónum.

Um so var, hevði landsstýrið helst givið henni størri ans. Fuglastovnarnir eru tó ikki sörir fyri búskaparligum virði, og tí er tað eitt himmalrópandi paradoks, at ferðavinnan vil marknaðarføra Føroyar sum “unspoilt” samstundis sum vit eru í ferð við at oyða fuglastovnarnar. Eisini verður torført at greiða eftirkomarum okkara frá oyðandi líkasæluni, tá ið vit vóru fullgreið yvir skaðiligu gongdina.

Sum støðan er nú, áttu vit at sett bjargafuglastovnarnar í undantaksstøðu, og sett forboð ímóti allari fuglaveiðu í eitt ávíst áramál. Vit eru væl og virðiliga greiðir yvir, at hetta ikki eru

hugalig boð hjá inniløgufólki kring landið, men vit skylda okkara eftirkomarum, at vit ikki av berum gáloysni og líkasælu oyða lundastovnin undir Føroyum. Um ikki sitandi landsstýri tímir ella torir at taka spurningin upp, so vóna vit at onnur, sum geva sær far um føroysku náttúruna, minnast hetta, tá ið valið kemur.

Andstøðuuppskotið er ikki nóg gott

Reimund Langgaard

Løgtingsmaður fyri Sambandsflokkinn

Fyrst av øllum, vil eg nýta høvi til at takka teimum, sum hava varpað ljós á, at ikki øll í Føroyum hava tað eins gott.

Relativa fátækradømið, sum vit síggja í Føroyum, er sjálvsagt ikki so ringt sum tann hungursneyð, sum vit síggja í øðrum londum, men hon er nóg ring, og eiga vit avgjørt at gera enn meir fyri at hjálpa hesum fólkunum.

Tí vil eg hervið heita á landsstýriskvinnuna í almannamálum um at koma við einum uppskoti um, hvussu best hjálpa hesum fólki um og børnum – vónandi vil ráðið hava hetta uppskotið klárt longu á Ólavsøku. Grundin til, at eg ynskja at heita á landsstýriskvinnuna um at koma við nýggjum uppskoti, heldur enn at taka undir við verandi uppskoti frá andstøðuni, er, at eg ikki meti, at hetta er nóg væl gjøgnumarbeitt, og vil er niðanfyrri greiða frá hví.

Í svari frá figgjarmálaráðnum til Bjarna Djurholm, stendur at lesa, at ein einlig mamma við 2

børnum og eini mánaðarligari inntøku á um 21.000 kr., hevur góðar 19.000 kr. eftir (eftir skatt, ískoyti og barnaansing), meðan ein einlig mamma við 2 børnum og eini mánaðarligari inntøku á 25.000 kr, hevur umleið 600 kr. minni eftir. Grundin til, at hon kann hava 600 kr. minni eftir, hóast inntøkan er 4.000 kr. meir um mánaðin, er at hon missir fríplássíð í barnagarðinum.

Um vit nú samtykkja verandi uppskot frá andstøðuni og geva tí fyrr nevndu mammuni 3.000 kr skattafrítt í barnaískoyti um mánaðin, meðan tann seinna einki

fær, so vil tað hava við sær, at ein einlig mamma við 2 børnum, sum tjenar um 21.000 kr. hevur um 22.000 kr eftir, meðan ein sum tjenar um 25.000 kr., hevur um 18.500 kr. eftir – altso vil man hava um 4.000 kr minni eftir, um man fer um 4.000 kr. upp í løn. Hetta vil so hava við sær, at fólk ikki hava ráð at fara upp í løn – og tí nokk mugu til at arbeiða niðursetta tíð, um tey fáa eina lønarhækkan.

Omanfyri nevndi trupulleiki er eisini galdandi fyri pensjónistar, sum vegna mótrokning, eisini kunnu koma í ta støðuna, at tað kostar teimum at fara til arbeiðis

– hetta er ikki góður politikkur. Tað skal loysa seg at arbeiða, samstundis sum vit hjálpa teimum, sum ikki fáa arbeið.

Eg kenni ikki svarið uppá, hvussu vit best hjálpa teimum, sum hava trupulleikar við at fáa endarnar at røkka saman. Eg fegnist um, at Almennaráðið arbeiðir við at endurskoða skipanina við fríplássum, soleiðis at hetta mark-ið verður hækkað, og trúgvi eg, at hetta er eitt stig á leiðini. Men helst mugu onnur tøk eisini takast, men sum sagt, so hevur Almennaráðið vónandi eitt gott og gjøgnum-arbeitt uppskot klárt á Ólavsøku.